

Donna Tartt

De verborgen
geschiedenis

Vertaald door Barbara de Lange

2004

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Voor Bret Easton Ellis,
wiens generositeit altijd weer hartverwarmend is,
en voor Paul Edward McGloin,
muze en Maecenas,
de liefste vriend die ik me in deze wereld maar kan wensen.

Ik onderzoek nu de wording van de filoloog en ik beweer het volgende:

1. een jong iemand kan beslist niet weten wie de Grieken en Romeinen zijn,
2. hij weet niet of hij capabel is om dat te weten te komen.

FRIEDRICH NIETZSCHE, *Wir Philologen*

Laten we ons verpozen en een verhaal vertellen, en ons verhaal zal gaan over de opvoeding van onze helden.

PLATO, *Politeia*

DANKWOORD

Mijn dank gaat uit naar Binky Urban: ik heb geen woorden voor alles wat zij voor dit boek heeft gedaan; naar Sonny Mehta, die het allemaal mogelijk heeft gemaakt; naar Gary Fisketjon, *il miglior fabbro*; en naar Garth Battista en Marie Behan, die zo'n geduld met mij hebben gehad dat ik soms tot tranen toe geroerd ben.

En, op gevaar af dat dit gaat lijken op een homerische scheepsschouw, wil ik de volgende mensen bedanken voor hun hulp, inspiratie en liefde: Russ Dallen, Greta Edwards-Anthony, Claude Fredericks, Cheryl Gilman, Edna Golding, Barry Hannah, Ben Herring, Beatrice Hill, Mary Minter Krotzer, Antoinette Linn, Caitlin McCaffrey, Paul en Louise McGloin, Joe McGinniss, Mark McNairy, Willie Morris, Erin 'Maxfield' Parish, Delia Reid, Pascale Retourner-Raab, Jim en Mary Robison, Elizabeth Seelig, Mark Shaw, Orienne Smith, Maura Spiegel, Richard Stilwell, Mackenzie Stubbins, Rebecca Tartt, Minnie Lou Thompson, Arturo Vivante, Taylor Weatherall, Alice Welsh, Thomas Yarker en vooral die goede, nare ouwe familie Boushé.

PROLOOG

De sneeuw in de bergen begon te smelten en Bunny was al weken dood voordat we de ernst van onze situatie begonnen in te zien. Hij was tien dagen dood toen ze hem vonden, moet u weten. Het was een van de grootste zoekacties uit de geschiedenis van Vermont – staatspolitie, FBI en zelfs een helikopter van het leger; het college werd gesloten, de verffabriek in Hampden ging dicht, mensen kwamen uit New Hampshire, uit het noordelijk deel van New York, zelfs uit Boston.

Het is haast ongelooflijk dat Henry's simpele plan zo goed werkte ondanks al die onvoorziene gebeurtenissen. We waren niet van plan geweest het lijk te verbergen op een plaats waar men het niet kon vinden. We hadden het zelfs helemaal niet verborgen, maar gewoon achtergelaten waar het was gevallen in de hoop dat een onfortuinlijke voorbijganger erover zou struikelen voordat iemand zijn verdwijning zelfs maar had opgemerkt. Het was een verhaal dat zich gemakkelijk en goed liet vertellen: de losse stenen, het lichaam op de bodem van het ravijn met een knik in de nek en de modderige glijsporen van schrap gezette hakken die de weg naar beneden wezen; een ongeluk tijdens een wandeltocht, niets meer en niets minder, en daar was het misschien bij gebleven, bij stille tranen en een bescheiden begrafenis, als er die nacht geen sneeuw was gevallen; hij lag onzichtbaar onder de sneeuw en toen het tien dagen later eindelijk begon te dooien zagen de staatspolitie, de FBI en de speurders uit de stad dat ze over zijn lijk heen en weer hadden gelopen zodat de sneeuw erboven tot ijs was samengeperst.

Het is haast ongelooflijk dat er zo'n consternatie ontstond over een daad waar ik mede verantwoordelijk voor was, en nog ongelooflijker is het dat ik er zomaar door ben gekomen – tussen de camera's door, de uniformen en de krioelende mensen, waar Mount Cataract zwart

van zag als was de berg een suikerpot vol mieren – en boven iedere verdenking verheven bleef. Erdoor komen was één ding, maar wegkomen bleek helaas veel moeilijker, en hoewel ik ooit dacht dat ik dat ravijn lang geleden op een middag in april voorgoed achter me had gelaten, ben ik daar nu niet meer zo zeker van. Nu de speurders zijn vertrokken en het stil is geworden om me heen besef ik dat ik, al dacht ik misschien jarenlang dat ik elders was, eigenlijk steeds daar ben gebleven: boven bij de modderige bandensporen in het jonge gras, waar de hemel boven de huiverende appelbloesems donker is en de eerste kou van de sneeuw die 's nachts gaat vallen al in de lucht hangt.

Wat doen jullie hier? vroeg Bunny verrast, toen hij zag dat wij hem met ons vieren stonden op te wachten.

O, we zoeken jonge varens, zei Henry.

En nadat we in het kreupelhout hadden staan fluisteren – een laatste blik op het lijk en een laatste blik om ons heen, geen gevallen sleutels, verloren bril, iedereen heeft alles? – en in ganzenpas door het bos wegliepen, keek ik nog één keer om door de jonge bomen die terugveerden en het pad achter me weer dichtten. Hoewel ik me de weg terug en de eerste losse sneeuwvlokken die tussen de dennen dwarrelen nog herinner, me nog herinner hoe we ons opgelucht in de auto persten en wegreden als een gezin op vakantie, terwijl Henry met opeengeklemd kaken door de kuilen reed en wij als kinderen over de leuningingen hingen en kletsten, hoewel ik me de lange, verschrikkelijke nacht die voor ons lag en de lange, verschrikkelijke dagen en nachten die volgden maar al te goed herinner, hoef ik maar over mijn schouder te kijken en al die jaren vallen weg; ik zie het weer achter me, het ravijn dat groen en zwart door de jonge bomen heen schemert, een beeld dat ik nooit zal kwijtraken.

Op een gegeven moment in mijn leven zal ik wel een onbegrensd aantal geschiedenissen hebben gehad, maar nu is er geen andere meer. Dit is de enige geschiedenis die ik ooit zal kunnen vertellen.

BOEK I

HOOFDSTUK I

Zou er buiten de literatuur zoiets bestaan als ‘de fatale fout’, die opvallende donkere barst die dwars door een leven loopt? Vroeger meende ik van niet. Nu meen ik van wel. En ik denk dat dit de mijne is: een morbide verlangen naar het pittoreske, koste wat het kost.

A moi. L'histoire d'une de mes folies.

Mijn naam is Richard Papen. Ik ben achtentwintig jaar en voor mijn negentiende had ik New England noch Hampden College ooit gezien. Ik ben Californiër van geboorte en ook, zo heb ik onlangs ontdekt, van nature. Dat laatste is iets wat ik nu pas, achteraf, wil toegeven. Niet dat het van belang is.

Ik ben opgegroeid in Plano, een dorpje in het noorden van Silicon Valley. Geen zussen, geen broers. Mijn vader had een tankstation en mijn moeder bleef thuis tot ik wat ouder was en er moeilijke tijden aanbraken; toen ging ze als telefoniste op het kantoor van een van de grote chipfabrieken buiten San Jose werken.

Plano. Het woord roept een beeld op van drive-ins, grote bouwprojecten, golven hitte die uit het asfalt opstijgen. Mijn jaren daar gaven me een weggooi-verleden, vervangbaar als een plastic bekertje. Wat in zekere zin een geweldig geschenk was, geloof ik. Toen ik het huis uit ging kon ik een nieuwe en veel bevredigender geschiedenis verzinnen, vol frappante, simplistische culturele invloeden; een kleurrijk verleden, goed toegankelijk voor vreemden.

Met al zijn schittering heeft deze fictieve kindertijd – vol zwembaden, sinaasappelbomen en losbandige, charmante ouders in de showbusiness – het grauwe origineel bijna verdrongen. Als ik aan mijn echte kindertijd denk kan ik me er eigenlijk maar weinig van herinneren, afgezien van een triest allegaartje van voorwerpen: de gympen die ik het hele jaar door droeg, kleurboeken uit de supermarkt en de gedeukte oude voetbal die mijn bijdrage aan de buurtspelletjes vormde,

weinig bijzonders, niets moois. Ik was stil en groot voor mijn leeftijd, en ik had sproeten. Ik had niet veel vrienden maar ik weet niet of dat een kwestie van keus of toeval was. Op school ging het goed, schijnt het, maar niet uitzonderlijk goed; ik las graag – *Tom Swift*, de boeken van Tolkien – maar keek ook graag televisie, en dat deed ik vaak, liggend op het kleed van onze lege woonkamer in de lange, saaie middaguren na schooltijd.

Eerlijk gezegd kan ik me verder niet veel meer herinneren dan alleen een bepaalde stemming waar bijna al die jaren van waren doortrokken, een neerslachtigheid die ik associeer met zondagavond, als we naar ‘The Wonderful World of Disney’ keken. Zondag was een nare dag – vroeg naar bed, de volgende ochtend naar school, ik zat er voortdurend over in of ik mijn huiswerk wel goed had gedaan –, maar terwijl ik keek naar het vuurwerk in de nachtelijke hemel boven de verlichte kastelen van Disneyland werd ik verteerd door een meer algemene angst om te blijven steken in de saaie tredmolen van school en huis: omstandigheden die althans voor mij een degelijke empirische reden voor somberheid vormden. Mijn vader was gierig, ons huis lelijk en mijn moeder had weinig aandacht voor mij; mijn kleren waren goedkoop, mijn haar was te kort geknipt en op school scheen niemand me echt graag te mogen; en aangezien dat allemaal zo was zolang als ik me kon herinneren, meende ik dat het leven ongetwijfeld in deze deprimerende trant zou doorgaan zolang als ik kon voorzien. Kortom: ik had het gevoel dat er een smet lag op mijn bestaan, een subtiele maar wezenlijke smet.

Het is dan ook niet vreemd, veronderstel ik, dat het me moeite kost mijn leven in overeenstemming te brengen met dat van mijn vrienden, althans met mijn beeld van hun leven. Charles en Camilla zijn wezen (wat verlangde ik naar dat wrede lot!), grootgebracht door grootmoeders en oudtantes in een huis in Virginia: een kindertijd waar ik graag aan denk, met paarden, rivieren en amberbomen. En Francis: zijn moeder was pas zeventien toen ze hem kreeg – een bloedeloos, wispelturig meisje met rood haar en een rijke vader, dat met de drummer van Vance Vane en zijn Muzikale Makkers wegliep. Ze was binnen drie weken weer thuis en het huwelijk was binnen zes

weken nietig verklaard; Francis' grootouders hebben, zoals hij graag vertelt, hen als broer en zuster opgevoed, op zo'n ruimhartige wijze dat zelfs de roddelaars ervan onder de indruk waren – met Engelse kinderjuffrouwen en particuliere scholen, zomers in Zwitserland en winters in Frankrijk. Of neem die joviale ouwe Bunny. Geen kindertijd van joppers en danslessen, net zomin als de mijne, maar een Amerikaanse jeugd: zoon van een footballster van Clemson College die bankier was geworden; vier broers, geen zusters, in een groot, rumoerig huis in een voorstad, met zeilboten, tennisrackets en golden retrievers tot hun beschikking; zomers op Cape Cod, internaten bij Boston en in het footballseizoen picknicks met de stationwagen – een opvoeding die in alle opzichten duidelijk van Bunny af te lezen viel, van zijn manier om je de hand te schudden tot zijn manier om een mop te vertellen.

Ik heb nooit iets met wie van hen ook gemeen gehad, vroeger noch nu, behalve een zekere kennis van het Grieks en het jaar van mijn leven dat ik in hun gezelschap doorbracht. En als liefde iets is wat mensen gemeen kunnen hebben, dan hadden we ook dat gemeen, denk ik, al besef ik wel hoe gek dat misschien klinkt, gezien het verhaal dat ik te vertellen heb.

Hoe zal ik beginnen?

Na de highschool ging ik naar een klein college in het stadje waar ik woonde (mijn ouders waren ertegen, want het werd me heel duidelijk gemaakt dat ik geacht werd mijn vader in de zaak te helpen, wat een van de vele redenen was dat ik popelde om me in te schrijven) en in de twee jaar dat ik daar was studeerde ik klassiek Grieks. Dat had niets te maken met voorliefde voor die taal, maar kwam alleen doordat ik als hoofdvak medicijnen deed (geld was namelijk de enige manier om mijn lot te verbeteren, artsen verdienen veel geld, *quod erat demonstrandum*) en mijn studieadviseur me had aangeraden een taal erbij te nemen om aan de eisen voor de humaniora te voldoen; en aangezien de colleges Grieks toevallig 's middags werden gegeven nam ik Grieks, zodat ik 's maandags kon uitslapen. Het was een volstrekt toevallig besluit dat, zoals nog zal blijken, noodlottige gevolgen zou hebben.

Ik was goed in Grieks, ik blonk erin uit en ik won in mijn laatste jaar zelfs een prijs van de vakgroep Oude Talen. Het was mijn lievelingscollege, want het was het enige dat in een gewoon lokaal werd gegeven – geen potten met koeienharten, geen geur van formaline, geen kooien vol krijsende apen. Aanvankelijk dacht ik dat ik door hard te werken mijn fundamentele overgevoeligheid en mijn afkeer van mijn roeping zou kunnen overwinnen, dat ik misschien door nog harder te werken zoiets als aanleg zou kunnen voorwenden. Maar dat was niet zo. De maanden verstreken en nog steeds wekte het vak biologie bij mij geen belangstelling, maar alleen misselijkheid; mijn cijfers waren matig; de minachting van docenten en medestudenten was mijn deel. Ik stapte zonder mijn ouders in te lichten over op Engelse letterkunde, een zelfs in mijn ogen gedoemde wanhoopsdaad. Ik had het gevoel dat ik hiermee mijn eigen doodvonnis tekende, dat het me zeker zou berouwen, want ik was er nog steeds van overtuigd dat ik beter kon falen in een lucratieve studie dan slagen in een studie die, zoals mijn vader (die niets van geld of de academische wereld afwist) me had verzekerd, absoluut niets opleverde; een studie die onvermijdelijk ten gevolge zou hebben dat ik de rest van mijn leven thuis zou blijven rondhangen en bij hem om geld zou bedelen, geld dat, zo maakte hij me duidelijk, hij niet van plan was me te geven.

Dus ging ik letterkunde studeren en dat beviel me beter. Maar thuis beviel het me niet beter. Ik geloof niet dat ik kan uitleggen hoe wanhopig mijn omgeving me maakte. Hoewel ik nu vermoed dat ik gezien de situatie en mijn karakter overal – in Biarritz, Caracas of op Capri – ongelukkig zou zijn geweest, was ik er toen van overtuigd dat mijn ongelukkige gevoel inherent was aan die plaats. Misschien was dat deels ook zo. Milton mag dan tot op zekere hoogte gelijk hebben – de geest is zelf zijn eigen woonplaats en kan een Hemel Hel, en Hel een Hemel maken – toch is duidelijk dat de stichters van Plano niet het Paradijs maar dat andere, smartelijker oord als voorbeeld voor hun stad hebben genomen. Op de middelbare school kreeg ik de gewoonte na schooltijd door de winkelcentra te dwalen, ik zwalkte over de fel verlichte, kille tussenverdiepingen totdat ik zo duizelig was van de consumptiegoederen en merken, van de promenades en roltrap-

pen, van de spiegels, de muzak, het geluid en het licht, dat de stoppen in mijn hersenen doorsloegen en alles ineens onbegrijpelijk werd: kleur zonder vorm, een heksenketel van losse moleculen. Dan liep ik als een zombie naar de parkeerplaats en reed naar het honkbalveld, waar ik niet eens uit de auto stapte maar met mijn handen op het stuur bleef zitten staren naar de afrastering en het vergeelde wintergras, totdat de zon onderging en het te donker werd om nog iets te zien.

Hoewel ik het warrige idee had dat mijn onvrede artistiek en vaag marxistisch van oorsprong was (in mijn tienertijd had ik een dwaze bevestiging van socialisme gehad, voornamelijk om mijn vader te ergeren), kon ik die eigenlijk nauwelijks begrijpen, en ik zou kwaad zijn geworden als iemand, terecht, had geopperd dat hij voortvloeide uit een sterk puriteinse inslag. Niet lang geleden ontdekte ik de volgende passage in een oud aantekenschrift, geschreven toen ik een jaar of achttien was: ‘Deze stad heeft voor mij een geur van rotting, de geur van rotting die rijp fruit afgeeft. Nergens is het gruwelijke proces van geboorte, copulatie en dood – die monsterlijke schokken des levens die de Grieken *miasma*, bezoedeling, noemen – ooit zo beestachtig of zo geflatteerd geweest; hebben zoveel mensen zoveel geloof gehecht aan leugens, wisselvalligheid en dood dood dood.’

Dit is tamelijk gespierde taal, vind ik. Als ik in Californië was gebleven had ik me zo te horen uiteindelijk misschien aangesloten bij een sekte of was ik op zijn minst een of ander eng dieet gaan volgen. Ik weet nog dat ik rond die tijd iets over Pythagoras had gelezen en bepaalde ideeën van hem merkwaardig aantrekkelijk vond – het dragen van witte gewaden bijvoorbeeld, of onthouding van voedsel met een ziel.

Ik kwam echter aan de Oostkust terecht.

Ik ontdekte Hampden door een speling van het lot. Op een avond in een lange Thanksgivingvakantie met regenachtig weer, veenbessen uit blik en de eindeloze dreun van balsporten op televisie, ging ik naar mijn kamer na een ruzie met mijn ouders (ik kan me die specifieke ruzie niet meer herinneren, ik weet alleen nog dat we altijd ruzie hadden, over geld en over school), zocht ruw tussen mijn kleren naar

mijn jas en daar kwam het naar buiten vallen: een brochure van Hampden College, Hampden, Vermont.

De brochure was twee jaar oud. Toen ik nog op de middelbare school zat hadden allerlei universiteiten me spullen toegestuurd omdat ik mijn tests goed had gemaakt, zij het helaas niet goed genoeg om een behoorlijke beurs te krijgen, en deze had ik het hele laatste jaar in mijn meetkundeboek bewaard.

Ik weet niet waarom de brochure in mijn kast lag. Ik denk dat ik deze had gehouden omdat het zo'n mooie was. In het laatste jaar had ik urenlang de foto's zitten bestuderen alsof ik, als ik er lang en verlangend genoeg naar staarde, door een vorm van osmose zou worden overgebracht naar hun heldere, zuivere stilte. Nu nog herinner ik me de plaatjes, als plaatjes in een sprookjesboek waar je als kind van hield. Schitterende grasvelden, heilige bergen in de trillende verte; een enkelhoge laag bladeren op een winderige weg in de herfst; vuurtjes en mist in de dalen; cello's, donkere ramen, sneeuw.

Hampden College, Hampden, Vermont. Opgericht in 1895. (Dat alleen al was een reden voor ontzag; in Plano kende ik niets dat voor ongeveer 1962 was ontstaan.) Studentenpopulatie, vijfhonderd. Gemengd. Progressief. Gespecialiseerd in de vrije kunsten. Uiterst select. 'Hampden biedt een uitgebalanceerde studie in de humaniora en streeft ernaar de studenten niet alleen een degelijke ondergrond in het gekozen vak te geven maar ook inzicht in alle disciplines van de westerse kunst, beschaving en het westerse denken. Daarmee hopen we de individuele student niet alleen feiten bij te brengen maar ook de basis voor wijsheid te geven.'

Hampden College, Hampden, Vermont. De naam alleen al had een streng anglicaanse cadans, althans in mijn oren die wanhopig hunkerden naar Engeland en doof waren voor het zoete, donkere ritme van missieposten. Ik bleef een hele poos zitten kijken naar een foto van het gebouw dat ze het Commons noemden. Het was overgoten met een zwak, academisch licht – anders dan Plano, anders dan alles wat ik ooit had gezien –, een licht dat me deed denken aan lange uren in stoffige bibliotheken, aan oude boeken en stilte.

Mijn moeder klopte op de deur en riep me. Ik gaf geen antwoord.

Ik scheurde het aanvraagformulier uit de brochure en begon het in te vullen. *Naam*: John Richard Papan. *Adres*: 4487 Mimosa Court, Plano, Californië. Wilt u informatie over een studietoelage? Ja (natuurlijk). En ik deed het de volgende morgen op de bus.

De maanden die volgden waren één eindeloos, triest slagveld van formulieren, een loopgravenoorlog vol patstellingen. Mijn vader weigerde de aanvraag voor een studietoelage in te vullen; uiteindelijk pikte ik in mijn wanhoop de belastingaanslagen uit het handschoenenkastje van zijn Toyota en vulde die zelf in. Weer wachten. Toen een briefje van het hoofd inschrijving. Er moest een gesprek komen, en wanneer kon ik naar Vermont vliegen? Ik kon het me niet permitteren naar Vermont te vliegen en dat schreef ik hem. Weer wachten, weer een brief. De universiteit zou mijn reiskosten vergoeden als de aangeboden studiebeurs werd aanvaard. Ondertussen kwam de studietoelage binnen. De gezinsbijdrage lag hoger dan mijn vader zich zei te kunnen veroorloven en hij weigerde te betalen. Deze guerrillaoorlog sleepte zich acht maanden voort. Ik weet nu nog niet precies door welke reeks gebeurtenissen ik in Hampden belandde. Meelevende docenten schreven brieven; er werden allerlei uitzonderingen voor mij gemaakt. En nog geen jaar nadat ik op het goudkleurige, hoogpolige tapijt van mijn kamertje in Plano was gaan zitten en impulsief de vragenlijst had ingevuld, stapte ik in Hampden uit de bus met twee koffers bij me en vijftig dollar op zak.

Ik was nog nooit verder oostelijk geweest dan Santa Fe of verder noordelijk dan Portland; toen ik na een lange, zenuwachtige nacht die ergens in Illinois was begonnen uit de bus stapte, was het zes uur in de ochtend en kwam de zon op boven bergen, berken en onvoorstelbaar groen grasland; en voor mij, versuft als ik was door het vroege uur, gebrek aan slaap en drie dagen op de snelweg, was het een droomlandschap.

De studentenflats waren geen flats, tenminste geen studentenflats zoals ik ze kende, met muren van sintelblokken en deprimerend, gelig licht, maar het waren witte houten huizen met groene luiken, die op enige afstand van het Commons te midden van ahorns en essen stonden. Toch kwam het niet in me op dat mijn eigen kamer, waar die

ook was, wel eens niet lelijk en teleurstellend kon zijn, en ik was enigszins verrast toen ik de kamer voor het eerst zag: een witte kamer met grote ramen op het noorden, kaal als een kloostercel, met een gehavende, eikenhouten vloer en een schuin plafond als van een dak-kamertje. Op mijn eerste avond bleef ik in de schemering op mijn bed zitten terwijl de muren langzaam van grijs veranderden in goud en toen in zwart, en ik luisterde naar een sopraan die ergens aan het andere eind van de gang tot duizelingwekkende hoogte steeg en weer daalde, totdat eindelijk het laatste licht was weggetrokken en de verre sopraan in de duisternis almaar omhoog en omlaag wervelde als een engel des doods, en ik kan me niet herinneren dat de lucht ooit zo hoog, koud en ijl heeft geleken als op die avond, of dat ik me ooit verder verwijderd heb gevoeld van de lage, vlakke contouren van stof-fig Plano.

Die eerste dagen voor het begin van de colleges bracht ik alleen door op mijn wit geverfde kamer en op de verblindende grasvelden van Hampden. En in die eerste dagen was ik gelukkig, zo gelukkig als ik eigenlijk nog nooit was geweest, ronddolend als een slaapwandel- laar, verbijsterd en dronken van schoonheid. Een groep blozende meisjes speelde voetbal, paardenstaarten zwierden in het rond, hun kreten en hun gelach klonken zwak boven het fluwelige, schemerige veld. Bomen, krakend onder de last van appels, valappels, rood op het gras, hun zware, zoete geur terwijl ze op de grond lagen te rotten en het gestage zoemen van de wespen eromheen. De klokkentoren van het Commons: met klimop begroeide baksteen, een witte spits, als betoverd in de wazige verte. De schrik bij het zien van de eerste ber- kenboom 's nachts, die koel en slank als een spook oprees in het don- ker. En de nachten, onvoorstelbaar uitgestrekt, zwart, winderig en enorm, chaotisch en wemelend van de sterren.

Ik wilde me weer voor Grieks laten inschrijven omdat het de enige taal was die ik enigszins beheerste. Maar toen ik dat zei tegen de stu- dieadviseur die me was toegewezen – een docent Frans genaamd Ge- orges Laforgue, met een olijkleurige huid en een toegeknepen neus met lange neusvleugels als van een schildpad – glimlachte hij alleen

maar en drukte zijn vingertoppen tegen elkaar. ‘Ik vrees dat dat een probleem kan zijn,’ zei hij in Engels met een accent.

‘Waarom?’

‘Er is maar één docent klassiek Grieks hier en hij is zeer kieskeurig in zijn studenten.’

‘Ik heb twee jaar Grieks gehad.’

‘Dat zal waarschijnlijk niets uitmaken. Trouwens, als je Engelse letterkunde als hoofdvak neemt moet je een moderne taal doen. Er is nog ruimte in mijn college Frans voor beginners en bij Duits en Italiaans. De colleges Spaans...’ hij raadpleegde zijn lijst, ‘...die zitten merendeels vol, maar als je wilt kan ik het even opnemen met de heer Delgado.’

‘Wilt u het niet opnemen met de docent Grieks?’

‘Ik denk niet dat dat iets uithaalt. Hij accepteert maar een beperkt aantal studenten. Een zéér beperkt aantal. Bovendien selecteert hij, naar mijn mening, op persoonlijke in plaats van academische gronden.’

In zijn stem klonk een zweem van sarcasme en de suggestie dat hij, als ik het niet erg vond, deze discussie liever niet voortzette.

‘Ik begrijp niet wat u bedoelt,’ zei ik.

In feite meende ik dat ik het wel begreep. Laforgues antwoord verraste me. ‘Het is iets heel anders,’ zei hij. ‘Natuurlijk is hij een voortreffelijk geleerde. Bovendien is hij zeer innemend. Maar hij houdt er naar mijn mening heel vreemde ideeën over onderwijs op na. Hij en zijn studenten hebben nauwelijks enig contact met de rest van de faculteit. Ik begrijp niet waarom ze zijn colleges blijven opnemen in de algemene lijst – het is misleidend, er ontstaat elk jaar verwarring over –, want in de praktijk zijn de colleges besloten. Ik hoor dat wie bij hem wil studeren de juiste dingen moet hebben gelezen, dezelfde opvattingen moet hebben. Het is herhaaldelijk voorgekomen dat hij studenten zoals jij afwees, studenten die al eerder oude talen hadden gestudeerd. Bij mij...’ hij trok één wenkbrauw op, ‘gaat het zo: als de student wil leren wat ik doceer en de juiste vooropleiding heeft, dan laat ik hem tot mijn college toe. Zeer democratisch, niet? Dat is het beste.’

‘Gebeurt dat hier vaak?’

‘Uiteraard. Op iedere school heb je lastige leraren. En er zijn er hier heel wat,’ tot mijn verbazing liet hij zijn stem dalen, ‘héél wat die veel lastiger zijn dan hij. Al moet ik je verzoeken niet verder te vertellen dat ik dat heb gezegd.’

‘Dat zal ik niet doen.’ Ik was een beetje geschrokken van deze onverwachte vertrouwelijkheid.

‘Het is echt heel belangrijk dat je dat niet doet.’ Hij leunde fluis-terend naar voren, zijn kleine mond bewoog amper toen hij sprak. ‘Ik sta erop. Je realiseert het je misschien niet, maar ik heb verschillende geduchte vijanden op de letterenfaculteit. Of je het geloven wilt of niet, zelfs *hier in mijn eigen vakgroep*. Trouwens,’ vervolgde hij op een normalere toon, ‘hij is een bijzonder geval. Hij geeft hier al jaren les en weigert iedere beloning voor zijn werk.’

‘Waarom?’

‘Hij is rijk. Hij schenkt zijn salaris aan het college, hoewel hij, meen ik, wel één dollar per jaar aanneemt in verband met de belasting.’

‘O,’ zei ik. Al was ik pas een paar dagen op Hampden, ik was al gewend aan de officiële verklaringen over geldgebrek, beperkte subsidies, gesjoemel.

‘Neem mij nou,’ zei Laforgue, ‘ik geef graag les, maar ik heb een vrouw en mijn dochter zit op school in Frankrijk, het geld komt goed van pas, nietwaar?’

‘Misschien ga ik toch maar even met hem praten.’

Laforgue haalde zijn schouders op. ‘Je kunt het proberen. Maar ik raad je aan geen afspraak te maken, want dan ontvangt hij je waarschijnlijk niet. Hij heet Julian Morrow.’

Ik was er niet speciaal op gebrand geweest om Grieks te nemen, maar het verhaal van Laforgue intrigeerde me. Ik ging naar beneden en liep het eerste het beste kantoor binnen. Een magere, zuur kijkende vrouw met slap blond haar zat aan het bureau in de receptie een boterham te eten.

‘Ik heb lunchpauze,’ zei ze. ‘Kom maar om twee uur terug.’

‘Het spijt me, ik was alleen maar op zoek naar de kamer van een docent.’